

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРИРОДООХОРОННО-ЕКОЛОГІЧНИХ ЗНАТЬ В ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ

дипломна робота спеціаліста

Виконав: студент гр. ГГ-51 *Чернякова Яна Вадимівна*

Науковий керівник: доцент, канд. геогр. наук *Поліщук Л.Б.*

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2017

спеціальність 7.04010401 Географія

АНОТАЦІЯ

Актуальність дослідження зумовлена потребою подолання негативних тенденцій впливу людства на довкілля, провідним напрямком розв'язання якої є формування природоохоронної свідомості й культури молодого покоління. Загострення проблеми взаємовідносин суспільства і природи зумовлює необхідність у формуванні особистості, здатної гармонійно співіснувати з природою та раціонально використовувати її багатства. Традиційно природоохоронна освіта є невід'ємним складником навчально-виховного процесу кожного загальноосвітнього закладу.

Метою дипломної роботи спеціаліста є дослідження проблем формування природоохоронних та екологічних знань учнів основної школи в географічній освіті. Задачі дослідження: - проаналізувати стан та проблеми формування природоохоронних та екологічних знань у географічній освіті в основній школі; - дослідити формування природоохоронних та екологічних знань за компетентнісним підходом; - визначити роль та місце природоохоронних та екологічних знань в програмах курсу географії; - проаналізувати структуру та зміст природоохоронних знань; - систематизувати та розробити змістовні складові природоохоронних та екологічних знань для використання в курсі географії в основній школі.

Об'єктом дослідження – навчально-виховний процес географічної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах. Предметом дослідження є формування системи природоохоронних та екологічних знань учнів основної школи у процесі вивчення курсу географія. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних літературних джерел (70 найменування). Робота містить 7 таблиць, 11 рисунків. Загальний обсяг складає 73 сторінок.

У розділі 1 «Місце природоохоронно-екологічних знань у шкільній освіті» висвітлено сутність, значення, природоохоронно-екологічної освіти.

Другий розділ «Завдання та особлива роль природоохоронно-екологічних знань у системі шкільної освіти» розкриває сутність використання інтегративного потенціалу географії при формуванні природоохоронних та екологічних знань, також розглянуто завдання та особливу роль природоохоронно-екологічних знань у системі шкільної освіти.

У третьому розділі «Структура та зміст природоохоронних та екологічних знань шкільних курсів географії» систематизовано зміст природоохоронної освіти; визначено критерії відбору природоохоронних знань, здійснено типізацію природоохоронних понять, які доцільно вивчати у шкільній географії, відповідно до структури і послідовності опанування курсу. Здійснено порівняння чинних навчальних програм на предмет представлення в них природоохоронних знань і на цій основі розробила модель формування природоохоронних знань в курсі географії основної школи.

В результаті проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

1) Аналіз сучасного стану шкільної географічної освіти свідчить про недостатню реалізацію в її змісті і структурі природоохоронної та екологічної складової. Питання з природоохоронно-екологічної тематики неповно розкривають суть взаємозв'язку суспільства і природи. Серед чинників, які негативно впливають на результати навчально-виховного процесу з екологічної та природоохоронної освіти, є відсутність єдиної концепції, системи знань, яку можна було б запропонувати для вивчення.

2) Світові тенденції суспільного розвитку, вітчизняна освітня система рухається в напрямку модернізації навчально-виховного процесу на засадах компетентнісного підходу. Цей підхід закріплений Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти та дозволяє розвивати засади компетентнісного підходу в географічному компоненті природничої освітньої галузі і передбачає формування екологічної та природоохоронної компетенції учнів шляхом засвоєння системи знань про довкілля, способів навчально-пізнавальної діяльності, розвитку орієнтації у різних сферах життєдіяльності та природоохоронної практики.

3) Аналіз наукової і методичної літератури з основ природничих наук показує, що кожна з них, у тому числі і географія, має свій внесок у вивчення екологічних та природоохоронних проблем, хоча багато понять є спільними для всіх природничих дисциплін. Результати порівняння програм з цих предметів дозволили зробити висновок, що інтегративний потенціал географії здатний зайняти системоутворююче місце в природоохоронній та екологічній освіті.

4) Системоутворююча роль освіти при визначенні змісту природоохоронної та екологічної складової включає три основні групи проблем: екологічну, культурно-соціальну й економічну. Відповідно до цього значно розширені можливості підвищення рівня загальноосвітньої підготовки учнів, але не за рахунок обсягу знань, а за рахунок зростання вимог до формування вмінь їх застосовувати, до розвитку навичок критичного мислення (аналізувати, висловлювати судження, оцінювати значення).